

Spotkanie z Krzysztofem Lelkiem

W Zespole Szkół Nr 1 w Olkuszu od lat prowadzony jest przez panią Iwonę Rams cykl Spotkań z Ciekawymi Ludźmi.

W dniu 17 lutego 2020 r. w ramach Spotkań z Ciekawymi Ludźmi, zostało zorganizowane spotkanie klas: 1d (21 uczniów) i 2a (16 uczniów) pod opieką pań: Alicji Chmiest i Karoliny Gawron, z panem Krzysztofem Lelkiem - geologiem, członkiem Polskiego Towarzystwa Geograficznego, kolekcjonerem skał i minerałów, przewodnikiem po wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej i Ojcowskim Parku Narodowym.

Zacnego Gościa serdecznie przywitała Dyrektor ZS Nr 1 w Olkuszu Pani Aldona Nowicka.

Pan Krzysztof Lelek z pasją i niezwykle interesująco opowiadał o minerałach Polski i świata, prezentując wspaniałe okazy kamieni szlachetnych diamentów, rubinów, szmaragdów, szafirów, bursztynów oraz półszlachetnych – agatów, malachitów, kryształów górskich, pirytów, chryzoprazów i innych.

Uczniowie z fascynującej opowieści Przedmówcy, ubogaconej legendami, baśniami i ciekawostkami o klejnotach, dowiedzieli się wiele na temat minerałów – ich odmian, procesie powstawania, składzie chemicznym, cechach i miejscach występowania.

Oto kilka ciekawostek związanych z minerałami.

Z naczynia wykonanego z ametystu ponoć można pić wino, ale nie można się nim upić. Jak głosi legenda, bóg Bachus wylał czerwone wino na ten kamień, który od tego czasu przybrał swoją piękną fioletową barwę.

Piryt jest natomiast nazywany „złotem głupców”, ponieważ w czasie amerykańskiej „gorączki złota”, poszukiwacze tego cennego kruszcu, mylili złoto z pirytem. W odróżnieniu od złota, piryt jest twardy, rysa na nim wykonana jest czarna a złoto jest miękkie w obróbce.

Związki miedzi mogą przyjmować postać zielonego malachitu, zielonej chryzokoli lub niebieskiego azurytu.

Rodzimym minerałem Ziemi Olkuskiej, wydobywanym w kopalni „Pomorzany” jest ruda cynku i ołowiu oraz kruszec cynku (blenda cynkowa)– sfaleryt.

Diament (po oszlifowaniu brylant) jest najdroższym minerałem. Powstał wskutek wysokich temperatur i pod dużym ciśnieniem. Wydobywany jest głównie w Jakucji (Rosja) i RPA.

Największy okaz – Cullinan, został znaleziony właśnie w RPA (bawiły się nim dzieci obok kopalni Premier Mine koło Pretorii). Po wysłaniu okazu do Wielkiej Brytanii, został tu rozbity na 111 kawałków, z których największy - Wielka Gwiazda Afryki, posiada kształt kropki i zdobi brytyjskie berło królewskie.

Najpiękniejsze – krwistoczerwone, przezroczyste rubiny pochodzą z Mogoku w Birmie. Prawdziwe rubiny świecą, podświetlane lampą ultrafioletową.

Z kolei najcenniejsze, zielone, przezroczyste szmaragdy wydobywa się w Kolumbii i w Wenezueli (jezioro Maracaibo).

Zielony chryzopaz –jest nazywany polskim złotem, ponieważ kiedyś był w Polsce „na wagę

złota”.

Bursztyn – skamielina żywic drzew iglastych, występuje m. in. na wybrzeżu Morza Bałtyckiego. Najstarsze bursztyny posiadają ok. 450 milionów lat i są starsze od Bałtyku, liczącego 14 tysięcy lat. Najcenniejsze jantary posiadają inkluzję tj. zatopione w sobie igły drzew, owady. Najpiękniejszy okaz – bursztyn „z jaszczurką”, znajduje się w Muzeum Bursztynu w Gdańsku.

Agaty posiadają około stu odmian (m. in. agat oczkowy, krajobrazowy, piórkowy, monocentryczny i inne). Każda warstwa agatu tworzy się około 25-70 tysięcy lat. W Polsce można je znaleźć w Górach Kaczawskich (na Dolnym Śląsku).

Uleksyt jest nazywany „kamieniem telewizyjnym”, ponieważ można przez niego czytać teksty w skali 1:1.

Uczniowie zadawali panu Krzysztofowi Lelkowi pytania i otrzymywali satysfakcjonujące odpowiedzi.

Organizatorem spotkania była pani Iwona Rams.